

Forskellig Udførselstid for Ajle 1929—1941.

Ved Karsten Iversen.

373. Beretning fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

I Tilslutning til Forsøg med Ajlens Anvendelse, der er udført ved Askov og Lundgaard i 1929—37 — offentliggjort i 312. Beretning — er der ved Lyngby og Askov Lermark fra 1933—41 gennemført en Række Forsøg med forskellige Udførselstider for Ajle, og disse er i 1935—41 suppleret med Forsøg ved Lundgaard, Borris, Studsgaard og Tylstrup.

I nærværende Beretning gives en samlet Oversigt over Forsøgene med forskellige Udførselstider for Ajle, der er udført ved Statens Forsøgsstationer.

Beretningen er udarbejdet af Forstander *Karsten Iversen*, Askov, med Bistand af Landbrugskandidat *K. Dorph-Petersen*.

Forstanderne ved Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

I 312. Beretning er meddelt Resultater fra en Række Forsøg med forskellige Udførselstider for Ajle, der er udført paa Lerjord- og Sandjordsarealer ved Askov Forsøgsstation i 1929—37. Disse Forsøg viste, at der paa Askovegnen (Lundgaard ligger 5 km fra Askov), der ligger i en af Landets regnrigeste Egne, sker et meget stort Udvaskningstab, naar Ajlen udføres om Efteraaret.

Da tilsvarende Forsøg med Staldgødning (310. Beretning) havde vist, at der var en væsentlig Forskel paa Udvaskningstabet ved Lyngby, der normalt kun har 593 mm Nedbør, og Askov med 734 mm, blev det i Beretningen om Forsøgene med Ajle fremhævet, at der maatte regnes med, at Tabet ved Ajlens Anvendelse om Efteraaret er betydeligt mindre i Landsdele med mere tørre Klimaforhold.

Til nærmere Belysning af disse Forhold er der allerede fra 1933 efter noget ændrede Planer anlagt Forsøg ved Lyngby Forsøgsstation og fra 1935 tillige ved Lundgaard, Borris, Studsgaard og Tylstrup. I det følgende gives en samlet Oversigt over Forsøgene, idet de ældre Forsøg ved Askov Lermark og Lundgaard — for de Forsøgsleds Vedkommende, der er fælles — indgaar i denne Opgørelse.

Forsøgsplanen har været:

Roer og Vaarsæd:

- a. Ugødet.
- b. $\frac{1}{2}$ Kvælstofgødning.
- c. $\frac{1}{2}$ Ajle i April, nedfældet straks.
- d. 1 Kvælstofgødning.
- e. 1 Ajle i April, nedfældet straks.
- f. 1 Ajle i Febr. paa optøet Overflade.
- g. 1 Ajle i Febr. paa Barfrost.
- h. 1 Ajle i Decbr., ikke nedfældet.
- i. 1 Ajle i Novbr., nedpløjet straks.

Vintersæd og Græs:

- a. Ugødet.
- b. $\frac{1}{2}$ Kvælstofgødning.
- c. $\frac{1}{2}$ Ajle i April.
- d. 1 Kvælstofgødning.
- e. 1 Ajle i April.
- f. 1 Ajle i Febr. paa optøet Overflade.
- g. 1 Ajle i Febr. paa Barfrost.
- h. 1 Ajle i Decbr.
- i. Vintersæd: 1 Ajle i Septbr., nedfældet straks.
Græs: 1 Ajle i Novbr.

Ved Lyngby er Forsøgene anlagt i et 4-aarigt Sædskifte (Kirkegaardsmarken): 1. Hvede, 2. Runkelroer, 3. Byg og 4. Græs (16 kg Alm. og 8 kg Ital. Rajgræs). Ved Askov Lermark var Sædskiftet 3-aarigt. (L-Marken): 1. Hvede, 2. Runkelroer og 3. Havre.

Paa de øvrige Forsøgssteder er Forsøgene først anlagt fra 1935 og kun i een Rodfrugt- og een Vaarsædsmark. Forsøgsled d. 1 Kvælstofgødning og h. Ajle i December er udgaaet af Forsøgsplanen for disse Forsøgssteder.

Af Arbejdsplanens Regler skal anføres:

Ved hver Udførselstid udtages Prøver af Ajlen til Bestemmelse af Kvælstof og Kali. Ajlemængden afstemmes efter Kvæl-

stofindholdet. Den anvendte Mængde Ajle og Kvælstofgødning beregnes efter følgende Tilførsel pr. ha.

Rodfrugt	150 kg	Kvælstof pr. ha
Hvede	100 kg	do.
Rug, Vaarsæd og Græs	75 kg	do.

Som Kvælstofgødning er anvendt Chilesalpeter. For at udjævne eventuel forskellig Virkning af Ajlens Indhold af Kali, grundgødes hele Forsøgsarealet rigeligt med Kaligødning, og det er saaledes Ajlens Kvælstofvirkning, der er maalt. Der anvendes som Grundgødning 200 kg Superfosfat og 200 kg 40 pCt. Kaligødning til Korn og Græs og 400 kg Superfosfat og 400 kg Kaligødning til Rodfrugt. Ved Lyngby er Kalitilførslen fra 1938 forhøjet til henholdsvis 300 og 600 kg Kaligødning pr. ha. Forsøget maa ikke gødes med Staldgødning eller anden Kvælstofgødning, ligesom det ikke maa anlægges paa Marker, hvor der om Efteraaret er nedpløjet Roetop. Forsøgene er anlagt med 5—6 Fællesparceller à 50 m²; efter Fradrag af Værnebælter udgør Høstparcellerne 33¹/₃ m².

Ajlens Nedfældning. Til Vaarsæd og Rodfrugt nedfældes Ajlen Efteraar og Foraar med dybtgaaende Harve, Sæddækker eller eventuelt ved Pløjning. Til Vintersæd nedfældes Ajlen før Saaning ligeledes med Plov eller Harve; hvor Ajlen ikke nedfældes, udbringes den altid i stille og køligt Vejr.

Ved Udkørsel paa »Frost« skal Jorden være frossen helt til Overfladen og uden Snelæg. Ved »optøet Overflade« skal Jorden være optøet i Overfladen. Det tilstræbes at have mindst mulig Tidsafstand mellem Udbringning paa Frost og i Tø.

Med de langvarige Frostperioder, som nogle af Vintrene har budt, er dette ikke lykkedes. I enkelte Forsøg er Udbringning i Tø først udført i Marts — i andre Forsøg er Ajlen paa Frost udført om Formiddagen efter Nattefrost og Udbringning i Tø samme Eftermiddag, efter at Jorden er optøet i Overfladen.

Ved Betragtning af Forsøgsresultaterne maa det erindres, at disse giver Udtryk for det samlede Tab ved Fordampning, inden Ajlen nedfældes og ved Udvasning, naar Ajlens Ammoniak omsættes til Salpetersyre og udvaskes i Løbet af Efteraaret og Vinteren. Det maa tillige erindres, at der i k k e er anvendt Ajlenedfælder.

Da Kvælstofgødningen, der er givet til Sammenligning med Ajlens Kvælstof, i Reglen er udbragt ad to Gange, og saaledes ikke samtidig med Ajle ved Foraarsudførsel — et Forhold, der

i høj Grad over Indflydelse paa Gødningens Virkning — er Spørgsmaalet om Ajlens Værdi i Forhold til Kunstgødningens ikke behandlet i denne Beretning. Dette Spørgsmaal maa tages op til Belysning i særlige Forsøg.

Lyngby.

Lyngby Forsøgsstation har let lermuldet Jord med stenet og sandblandet Lerunderlag. Forsøget har været anlagt som fastliggende Forsøg i »Kirkegaardsmarken«.

Ajlen er til alle Afgrøder udbragt samme Dag. Den gennemsnitlige Udførselsdato saavel som Ajlens procentiske Indhold af Kvælstof og Kali fremgaar af nedenstaaende Oversigt:

Udbringningstid:	Dato	Kvælstof	Kali
April	8/4	0.535 pCt.	0.864 pCt.
Februar, Barfrost	17/2	0.540 —	0.885 —
Februar, optøet Jord	21/2	0.531 —	0.914 —
December	17/12	0.622 —	0.908 —
November	19/11	0.637 —	0.904 —
September til Hvede	26/9	0.701 —	1.078 —

Resultaterne fra de enkelte Aars Forsøg i Runkelroer og Vaarsæd fremgaar af Tabel 1 og i Hvede og Græs af Tabel 2. I Tabellerne er Udbytte og Merudbytte for de enkelte Aar anført i hkg Kærne, Tørstof eller Hø, og nederst er for hver Afgrøde anført det gennemsnitlige Merudbytte af Roer, Top eller Halm.

En Gennemgang af de enkelte Forsøg viser, at det ikke er samme Udførselstid, der staar højest fra Aar til Aar. De forskellige Aars Vejrforhold gør sig her gældende. En Oversigt over det gennemsnitlige Merudbytte, der er opnaaet for 1 Ajle ved de forskellige Udførselstider, fremgaar af følgende:

Merudbytte i hkg Kærne, Tørstof eller Hø.					
	November	December	Februar	Februar	April
			Frost	Tø	
Runkelroer	36.0	36.4	39.7	39.6	35.8
Byg	15.2	16.8	16.4	16.1	15.7
Græs	24.8	29.6	28.8	34.6	33.9
Hvede.... (Septbr.)	10.1	16.1	15.3	13.8	11.1

Ved Udførsel af Ajlen om Efteraaret — og navnlig i September til Hvede — er der trods Nedfældning sket et ret stort Tab. Jorden er varm, og Ammoniakken omsættes hurtigt til Sal-

petersyre, der udvaskes i de tidlige Efteraarsmaaneder. Ved Udbringning i December uden Nedfældning er Jorden kold, Fordampningen svag, Omsætningen foregaar langsomt, og Udvaskningen er ringe. Til Runkelroer, Byg og Græs staar Udbringning om Vinteren, December—Februar, højest, tiltrods for at Ajlen her ikke er nedfældet. Naar Ajle udført i April — trods Nedfældning — staar forholdsvis lavt til Runkelroer og Byg, maa Aarsagen hertil ikke søges i et Udvaskningstab, men deri, at Ajlen er nedfældet med Harve, og i det mere tørrende Foraarsvejr har Fordampningstabet været ret stort.

En Optælling af Antal Tilfælde, hvor de enkelte Udførselstider har staaet med det højeste Merudbytte, fremgaar af føl-

Tabel 1. Forskellig Udførselstid for Ajle.

Udbytte og Merudbytte i hkg pr. ha.

Lyngby 1933—40.

Udbytte af Ugødet	Merudbytte									Nedbør i mm Novb.-April
	Kvælstofgødning		$\frac{1}{3}$ Ajle April nedf.	1 Ajle						
	$\frac{1}{2}$	1		April nedf.	Febr. optøet Jord	Febr. Barfrost	Decbr.	Novbr. nedf.		
Runkelroer, Tørstof.										
1933..	72.1	22.8	31.5	17.5	27.0	29.0	27.9	31.1	35.2	161
1935..	67.8	31.2	36.9	25.7	37.7	43.6	43.6	40.0	33.6	223
1936..	62.9	34.5	49.0	29.1	43.1	47.1	49.6	41.9	35.9	243
1937..	62.4	36.8	54.8	32.6	44.2	48.5	52.8	37.8	29.7	246
1938..	67.8	26.0	26.8	15.7	25.5	26.9	24.3	31.7	38.3	213
1939..	56.5	26.1	33.0	16.5	35.5	37.3	43.6	36.3	32.3	239
1940..	63.5	27.3	42.2	24.8	36.1	45.0	36.3	35.8	46.7	315
1933—40 ($\div$ 1934).										
Tørstof	64.7	29.3	39.2	23.1	35.6	39.6	39.7	36.4	36.0	
Roer .	452	246	382	175	290	329	325	301	326	
Top ..	114	49	96	28	57	68	63	67	99	
Byg, Kærne.										
1934..	23.3	8.8	14.2	5.5	10.7	11.1	12.9	14.1	16.7	190
1935..	29.6	13.3	16.3	11.1	16.9	17.8	15.2	15.8	15.2	223
1936..	19.4	10.3	15.1	6.3	12.6	16.0	17.9	17.8	10.9	243
1937..	19.3	19.2	22.9	14.8	23.4	24.2	24.2	15.6	5.3	246
1938..	26.9	16.5	27.8	10.8	22.0	17.8	15.7	23.6	26.8	213
1939..	22.4	4.7	10.5	7.7	8.8	9.6	12.7	13.7	16.5	239
1934—39.										
Kærne	23.5	12.2	17.8	9.4	15.7	16.1	16.4	16.8	15.2	
Halm.	18.3	15.5	23.1	10.5	20.2	19.8	19.6	18.4	14.7	

Tabel 2. Forskellig Udførselstid for Ajle.

Udbytte og Merudbytte i hkg pr. ha.

Lyngby 1933—40.

	Ud- bytte af U- gødet	Merudbytte								Ned- bør i mm Novb.- April
		Kvælstof- gødning		$\frac{1}{2}$ Ajle April nedf.	1 Ajle					
		$\frac{1}{2}$	1		April nedf.	Febr. optøet Jord	Febr. Bar- frost	Decbr.	Septbr. nedf.	
Hvede, Kærne.										
1933..	19.5	11.3	17.1	4.1	8.4	13.6	16.6	13.4	10.1	161
1935..	15.3	8.4	10.1	4.9	9.5	12.7	10.6	12.4	5.1	223
1936..	17.8	10.9	16.9	6.4	12.5	15.5	14.6	14.4	3.3	243
1937..	17.9	13.1	14.8	7.3	12.5	16.1	17.6	17.4	13.8	246
1938..	24.4	12.7	23.3	4.3	9.8	13.5	17.4	18.7	18.3	213
1939..	14.2	12.9	17.9	7.9	14.0	11.2	14.8	20.2	10.2	239
1933—39 (-:- 1934)										
Kærne	18.2	11.5	16.7	5.8	11.1	13.8	15.3	16.1	10.1	
Halm.	26.8	18.4	27.6	8.3	18.4	26.5	25.8	27.5	15.4	
Græs, Hø.										Novbr.
1933..	21.1	27.6	41.0	12.8	24.3	35.0	27.5	19.5	24.3	161
1934..	21.1	23.2	32.6	12.7	31.3	34.1	40.2	32.7	24.7	190
1935..	32.1	27.1	46.3	23.8	49.3	41.3	16.1	26.8	22.3	223
1936..	18.6	28.7	47.6	19.4	35.0	25.4	23.2	35.9	28.2	243
1937..	20.2	44.0	62.7	21.2	44.5	49.1	46.3	30.3	26.9	246
1938..	15.6	33.0	56.6	15.1	33.1	33.1	30.5	32.9	28.3	213
1939..	14.9	29.0	52.6	14.4	31.6	35.6	32.3	33.9	20.7	239
1940..	12.1	12.3	26.2	4.8	22.5	24.0	14.4	25.1	23.1	315
1933-40	19.5	28.1	45.7	15.5	33.9	34.7	28.8	29.6	24.8	

gende Oversigt. Hvor to Udførselstider har givet samme Udbytte, er de begge talt med som højstydende.

	Antal Tilfælde med største Udbytte.					
	Novbr.	Decbr.	Februar		April	Ialt
			Frost	Tø		
Runkelroer	3	—	4	1	—	8
Byg	3	—	2	2	—	7
Græs	—	2	1	4	2	9
Hvede	(Septbr.)	—	2	2	0	6
Ialt ...	6	4	9	9	2	30

Til Runkelroer og Byg har Novemberajlen staaet højst i 6 og Februar Frost eller Tø i 9 af 15 Tilfælde. Til Vintersæd og Græs har Vinterudførsel i December og Februar staaet højst i 13 af 15 Tilfælde og Udbringning i April til Græs i 2 Forsøg.

Af de to Forsøg, hvor April staar højest til Græs er det ene i 1938, hvor April og Februar paa optøet Jord staar lige, og det andet i 1935, hvor det regnede 4—5 mm baade paa Udførselsdagen, Dagen forud og Dagen efter.

Beregnes Forholdstal for Ajlens Værdi med Udførsel i April sat = 100, stiller Forholdet sig som anført i nedenstaaende Oversigt:

	Forholdstal for Ajlens Værdi.				
	November	December	Februar Frost	Februar Tø	April
Runkelroer	102	104	124	123	100
Byg	95	111	107	104	100
Græs	76	89	86	102	100
Hvede .... (Septbr.)	90	151	143	127	100

Til Runkelroer, Byg og Hvede har Udbringning om Vinteren, December—Februar, uden Nedfældning givet den bedste Virkning. Til Græs staar Februar Tø og Foraarsudførsel i April omtrent lige.

Askov Lermark.

Askov Lermark, Mark L, hvorpaa Forsøget er udført, har let lermuldet Jord med sandblandet stenet Ler som Undergrund. Arealet har ofte vist Angreb af Lyspletsyge, hvorfor der i de senere Aar er tilført Mangansulfat.

Forsøget er gennemført i et 3-aarigt Sædskifte: 1. Hvede, 2. Runkelroer og 3. Havre. Den gennemsnitlige Udførselsdato saavel som Ajlens procentiske Indhold af Kvælstof og Kali har været:

Udførselstid:	Dato	Ajlens Indhold	
		Kvælstof	Kali
April	3/4	0.534 pCt.	0.930 pCt.
Februar, Tø	21/2	0.607 —	0.960 —
Februar, Frost	15/2	0.642 —	0.963 —
December	18/12	0.645 —	0.972 —
November	18/11	0.658 —	0.985 —
September	20/9	0.567 —	0.920 —

I 1933 er Forsøget paa Grund af Omlægning af Sædskiftet ikke anlagt i Hvede. I 1934 maatte alle Forsøgene kasseres paa Grund af Tørkeskade, og i 1939 og 1940 er Forsøgene i Hvede udgaaet som Følge af for stærk Udvintring, ligesom Forsøgene

i Havre maatte kasseres som Følge af ret stærke Angreb af Havreaal. Der foreligger herefter kun brugelige Resultater fra 7 Forsøg i Runkelroer, 5 Forsøg i Vaarsæd og 4 Forsøg i Hvede.

Tabel 3. Forskellig Udførselstid for Ajle.

Udbytte og Merudbytte i hkg pr. ha.

Askov 1929—40.

	Ud- bytte af U- gødet	Merudbytte								Ned- bør i mm Novb.- April
		Kvælstof- gødning		1/2 Ajle April nedf.	1 Ajle			Decbr. nedf.	Novbr. nedf.	
		1/2	1		April nedf.	Febr. optøet Jord	Febr. Bar- frost			
Runkelroer, Tørstof.										
1933..	84.0	27.1	46.2	16.6	34.2	31.9	30.8	22.1	19.8	244
1935..	60.5	39.4	44.6	27.3	40.7	35.8	33.2	31.5	23.5	277
1936..	49.8	23.8	39.3	17.1	31.6	19.7	26.4	13.6	3.3	278
1937..	62.3	28.9	45.9	25.7	48.2	47.8	37.2	26.2	17.1	396
1938..	60.9	40.3	48.9	29.8	45.2	41.4	43.2	35.0	21.5	274
1939..	64.5	33.4	44.0	27.0	47.5	48.5	49.0	30.3	21.7	323
1940..	60.0	36.4	59.7	36.6	64.6	19.4	19.2	37.0	41.5	281
1933—40 (÷ 1934).										
Tørstof	63.1	32.8	47.0	25.8	44.6	35.0	34.2	28.0	21.2	
Roer .	454	287	444	206	372	289	282	217	171	
Top ..	100	66	122	38	86	67	65	49	47	
1929—35 (312. Beretning).										
Tørstof	41.5	30.6	46.2	25.4	41.2	36.2	30.4	—	18.8	
Gens. af alle Forsøg 1929—40.										
Tørstof	52.3	31.7	46.6	25.6	42.9	35.6	32.3	—	20.0	
Vaarsæd, Kærne.										
1933										
Byg..	27.5	9.0	12.1	6.5	11.3	11.1	10.8	8.7	7.8	244
1935										
Havre	25.4	13.1	16.9	9.1	16.5	16.3	8.6	10.9	5.9	277
1936..	15.4	14.8	22.0	13.4	19.7	17.6	18.0	10.3	5.2	278
1937..	19.1	14.3	21.7	10.7	18.9	18.5	15.5	8.2	7.7	396
1938..	20.9	15.0	22.6	8.8	18.9	16.3	18.8	8.7	8.9	274
1933—1938 (÷ 1934).										
Kærne	21.7	13.2	19.0	9.7	17.0	15.9	14.3	9.3	7.1	
Halm.	24.8	16.5	26.5	11.9	22.7	20.8	20.4	12.6	8.9	
1929—35 (312. Beretning) Byg.										
Kærne	21.7	13.3	19.4	11.4	17.5	15.5	12.9	—	9.8	
Gens. af alle Forsøg 1929—38.										
Kærne	21.7	13.3	19.2	10.7	17.3	15.7	13.5	—	8.7	

Tabel 4. Forskellig Udførselstid for Ajle.

Udbytte og Merudbytte i hkg pr. ha.

Askov 1929—1940.

	Ud- bytte af U- gødet	Merudbytte								Ned- bør i mm Novb.- April
		Kvælstof- gødning		$\frac{1}{2}$ Ajle April	1 Ajle					
		$\frac{1}{2}$	1		April	Febr. optøet Jord	Febr. Bar- frost	Decbr.	Septbr. nedf.	
		Hvede, Kærne.								
1935..	14.5	15.2	24.1	8.6	17.2	16.6	9.3	12.3	5.1	277
1936..	14.1	13.0	20.2	7.6	15.9	15.0	17.5	11.8	3.0	278
1937..	12.8	13.2	19.6	6.4	14.9	17.5	12.6	11.1	2.5	396
1938..	12.5	7.7	15.1	2.8	8.4	9.5	9.2	5.5	5.2	274
1935—38.										
Kærne	13.5	12.3	19.7	6.3	14.1	14.6	12.1	10.2	3.9	
Halm.	22.6	24.1	38.9	13.2	28.9	30.9	25.2	21.1	7.2	
1932—37 (312. Beretning).										
Kærne	15.8	13.2	19.9	7.1	16.3	14.2	12.9	—	4.8	
Gens. af alle Forsøg 1929—38.										
Kærne	14.9	12.8	19.8	7.0	15.4	14.4	12.6	—	4.4	

Resultaterne af de enkelte Aars Forsøg, saavel som Gennemsnit for hele Perioden fremgaar af Tabel 3 og 4. Under Middeltallene for denne Periode er anført Middeltal for de tidligere ved Lermarken gennemførte Forsøg 1929—37, ligesom der er beregnet Gennemsnit for alle Forsøg i de to Perioder. Angaaende Enkeltresultaterne for 1929—37 henvises til 312. Beretning.

En Oversigt over Merudbyttet, der er opnaaet ved de forskellige Udførselstider, dels som Gennemsnit for 1933—40 og dels som Gennemsnit for alle Forsøgene 1929—1940, fremgaar af følgende:

	Merudbytte i hkg Kærne eller Tørstof pr. ha.				
	Novbr.	Decbr.	Februar Frost	Februar Tø	April
1933—40					
Runkelroer	21.2	28.0	34.2	35.0	44.6
Vaarsæd	7.1	9.3	14.3	15.9	17.0
Hvede .... (Septbr.)	3.9	10.2	12.1	14.6	14.1
Alle Forsøg 1929—1940.					
Runkelroer	20.0	—	32.3	35.6	42.9
Vaarsæd	8.7	—	13.5	15.7	17.3
Hvede .... (Septbr.)	4.4	—	12.6	14.4	15.4

I Modsætning til Forsøgene ved Lyngby er der ved Askov Lermark — trods Nedfældning — høstet et meget lille Merudbytte af Runkelroer og Byg ved Udførsel af Ajlen om Efteraaret i November. Udbringning i April og Nedfældning med Harve har givet mere end dobbelt saa stort Merudbytte. Udførsel om Vinteren i Tø har gennemsnitlig givet større Merudbytte end Udførsel paa Frost, og denne atter større Merudbytte end Udbringning i December.

Til Hvede har Ajle inden Saatid givet meget daarlig Virkning, kun 4—5 hkg Kærne mod 14—15 hkg, naar samme Mængde Kvælstof i Ajle udføres i April. Udbringning om Vinteren paa Tø har givet meget nær samme Virkning, som naar Ajlen udbringes i April i stille og køligt Vejr.

En Optælling af Antal Tilfælde, hvor de enkelte Udførsels-tider har givet højeste Udbytte, giver for alle Forsøg følgende Resultat:

	Antal Tilfælde med største Udbytte.					Ialt
	Novbr.	Decbr.	Februar Frost	Februar Tø	April	
Runkelroer	—	—	2	—	12	14
Vaarsæd	—	—	—	1	11	12
Hvede . (Septbr.)	—	—	2	3	5	10
Ialt..	—	—	4	4	28	36

Det fremgaar heraf meget tydeligt, at den bedste Virkning ved Udførsel af Ajle til Roer og Vaarsæd i langt de fleste Tilfælde er opnaaet ved Udførsel i April og Nedfældning med Harve. Til Hvede, hvor Ajlen ikke kan nedfældes, er den bedste Virkning alt efter Vejrforholdenes Karakter opnaaet ved Udførsel sidst paa Vinteren i Tø eller i April. En Beregning af Forholdstal for Ajlens Værdi med Udførsel i April sat = 100 giver som Gennemsnit for alle Forsøg følgende Resultat:

	Forholdstal for Ajlens Værdi.				
	Novbr.	Decbr.	Februar Frost	Februar Tø	April
Runkelroer	37	(55)	67	77	100
Vaarsæd	38	(48)	69	86	100
Hvede . . . . (Septbr.)	31	(75)	84	94	100

Ved Udførsel om Efteraaret i September til Hvede eller i November til Runkelroer og Vaarsæd har Ajlen saaledes kun haft en Trediedel Værdi i Forhold til Udførsel om Foraaret i April Maaned i stille og køligt Vejr.

Lundgaard.

Lundgaard (nær Askov) har meget let og tør Sandjord med Sandunderlag. Forsøgene efter den nye Plan er her først anlagt i 1937. Da Forsøgene i Vaarsæd i 1939 og 1940 maatte kasseres paa Grund af Tørke, foreligger der her kun Resultater fra 4 Forsøg i Kaalroer og 2 Forsøg i Havre.

Den gennemsnitlige Udførselsdato saavel som Resultatet af Ajleanalyserne fremgaar af følgende:

Udbringningstid:	November	Februar	Februar	April
		Frost	Tø	
Udbringningsdato.....	19/11	20/2	24/2	31/3
Kvælstofprocent.....	0.693	0.666	0.676	0.585

Resultaterne fra de enkelte Forsøg er opført i Tabel 5, hvor der under Middeltallene for denne Periode er anført saavel Gennemsnitstal for Forsøgene i 1929—35 som for alle Forsøg i begge Perioder. Angaaende Enkeltheder i Forsøgene 1929—35 henvises til 312. Beretning.

En samlet Opgørelse over Resultaterne fra alle Forsøg, der er udført i 1929—1940, fremgaar af nedenstaaende Oversigt:

	Merudbytte i hkg Kærne eller Tørstof.			
	November	Februar	Februar	April
		Frost	Tø	
Kaalroer.....	22.4	27.4	29.3	33.8
Havre.....	4.1	7.5	8.5	11.3
Rug 1931—35..... (Septbr.)	2.7	9.3	11.3	11.5

Ligesom ved Askov Lermark er der ogsaa paa den lette Sandjord ved Lundgaard meget daarlig Virkning af Ajle, der er udbragt om Efteraaret og nedfældet til Kaalroer og Havre. Højest staar Udbringning i April og Nedfældning. Til Rug (Forsøg 1931—35) er der ved Udførsel i September kun høstet 2.7 hkg Kærne mod henholdsvis 11.3 og 11.5, naar samme Kvælstofmængde udbringes i Februar paa Tø eller i April i stille og køligt Vejr.

En Optælling af Antal Tilfælde, hvor de forskellige Udførselstider har givet det største Merudbytte, giver følgende Resultat:

Antal Tilfælde med største Udbytte.
November   Februar   Februar   April
                 Frost   Tø

Kaalroer	—	1	1	9
Havre	—	—	—	9
Rug 1931—35	(September) —	1	2	2

Tabel 5. Forskellig Udførselstid for Ajle.

Udbytte og Merudbytte i hkg pr. ha.

Lundgaard 1929—40.

	Ud- bytte af Ugødet	Merudbytte						Ned- bør i mm Novb- April
		$\frac{1}{2}$ Kvæl- stofgød- ning	$\frac{1}{2}$ Ajle v. Saetid nedfæl- det	1 Ajle udbragt			i Novbr. nedfæl- det	
				v. Saetid nedfæl- det	i Februar paa Bar- frost	i Februar p. optæt Jord		
Kaalroer, Tørstof.								
1937....	45.7	21.1	17.9	31.1	18.7	19.5	4.4	396
1938....	31.2	21.3	16.7	25.4	25.0	16.2	18.1	274
1939....	55.7	26.3	34.3	50.5	54.0	53.0	46.4	323
1940....	50.4	26.1	21.7	29.5	36.5	38.3	37.1	281
1937—40								
Tørstof .	45.8	23.7	22.6	34.1	33.5	31.7	26.5	
Roer ...	312	219	196	304	311	283	252	
Top	28	19	11	24	26	18	24	
1929—35 (312. Beretning)								
Tørstof .	39.1	20.0	22.0	33.7	23.9	27.9	20.0	
Gens. af alle Forsøg 1929—40								
Tørstof .	41.5	21.3	22.2	33.8	27.4	29.3	22.4	
Havre, Kærne.								
1937....	10.8	9.0	9.3	14.0	9.5	8.6	0.7	396
1938....	14.3	10.0	8.4	15.7	14.7	7.7	8.4	274
1937—38								
Kærne ..	12.6	9.5	8.8	14.8	12.1	8.1	4.5	
Halm ..	21.8	10.3	10.5	20.3	16.2	10.3	7.6	
1929—35 (312. Beretning)								
Kærne ..	12.9	6.3	7.3	10.3	6.2	8.6	4.0	
Gens. af alle Forsøg 1929—40								
Kærne ..	12.8	7.0	7.6	11.3	7.5	8.5	4.1	

Denne Opgørelse viser ogsaa tydeligt, at Udførsel om Foraaret og Nedfældning i 18 af 20 Tilfælde har givet det største Merudbytte til Kaalroer og Vaarsæd. Til Rug har Udbringning sidst paa Vinteren, i Februar paa Tø, staaet højest i 2 og Udbringning om Foraaret i stille og køligt Vejr i 2 af 5 Forsøg.

En Beregning af Forholdstal for Ajlens Værdi med Udførsel i April sat = 100 fremgaar af følgende Oversigt:

	Forholdstal for Ajlens Værdi:			
	November	Februar Frost	Februar Tø	April
Kaalroer	51	69	77	100
Havre	22	49	60	100
Rug 1931-35..... (Septbr.)	19	76	98	100

Udbringning af Ajle sidst paa Vinteren eller tidligt om Foraaret i stille og køligt Vejr har været langt at foretrække for Efteraarsudførsel.

Borris.

Borris Forsøgsstation har god sandmuldet Jord. Forsøgene er anlagt i Kaalroer i 1935 og 1936 og i Fodersukkerroer i 1937-40, medens Forsøgene i Vaarsæd i hele Forsøgsperioden er gennemført i Byg.

Den gennemsnitlige Udførselsdato og Ajlens Indhold af Kvælstof har været ved Udførsel i:

	November	Februar Frost	Februar Tø	April
	Udførselsdato	29/11	4/3	1/3
Kvælstofprocent.....	0.490	0.513	0.512	0.509

Resultatet af Forsøgene i de enkelte Aar for baade Rodfrugt og Byg fremgaar af Tabel 6.

Saa vel i Rodfrugt som Byg er det største Merudbytte i Gennemsnit af alle Forsøg opnaaet efter Udførsel i April, og det mindste Merudbytte er høstet ved Efteraarsudførsel.

I Rodfrugt staaer Udførsel i April højest i 4 og i Februar paa Frost i 1 af 5 Forsøg. Forsøgene i Byg er mere varierende. April staaer højest i 2, Februar paa Tø i 1 og Efteraarsudførsel i 2 Forsøg. Disse sidste to Forsøg gælder de meget haarde Vintre 1939 og 1940; i de samme Vintre er der ogsaa kun høstet henholdsvis 0.1 og 1.0 hkg Tørstof mere ved Foraars- end ved

Tabel 6. Forskellig Udførselstid for Ajle.

Udbytte og Merudbytte i hkg pr. ha.

Borris 1935—40.

	Ud- bytte af U- gødet	Merudbytte						Ned- bør i mm Novb.- April
		$\frac{1}{2}$ Kvæl- stofgød- ning	$\frac{1}{2}$ Ajle v. Saatid nedfæl- det	1 Ajle udbragt				
				v. Saatid nedfæl- det	i Februar paa Bar- frost	i Februar p. optøet Jord	i Novbr. nedfæl- det	
Kaalroer 1935—36, Fodersukkerroer 1937—40, Tørstof.								
1935.....	33.3	19.7	19.1	22.6	22.8	22.5	12.9	253
1936.....	63.8	15.6	30.0	39.5	32.9	36.8	11.4	287
1937.....	68.5	53.7	43.7	63.8	63.7	58.7	25.3	395
1939.....	51.4	49.1	38.8	64.3	54.7	52.4	64.2	305
1940.....	47.3	35.5	35.0	55.4	21.6	24.3	54.4	242
1935—40.								
Tørstof ..	52.9	34.7	33.3	49.1	39.1	38.9	33.6	
Roer	337	241	224	336	275	280	231	
Top	57	63	44	88	68	65	77	
Byg, Kærne.								
1935.....	30.0	20.3	14.6	20.6	18.5	17.8	5.5	253
1936.....	23.6	12.3	9.6	13.8	12.7	14.3	5.5	287
1937.....	22.6	20.8	15.6	25.9	24.1	25.3	16.0	395
1939.....	19.2	11.3	11.6	13.6	12.1	11.5	18.3	305
1940.....	20.3	5.8	9.9	15.0	7.5	10.1	16.4	242
1935—40.								
Kærne ...	23.1	14.2	12.3	17.8	15.0	15.8	12.4	
Halm	19.4	14.3	14.8	24.9	19.6	22.3	21.6	

Efteraarsudførsel af Ajle til Fodersukkerroer. Dette Forhold staar antagelig i Forbindelse med, at Udvaskningen i disse Vintre har været meget ringe, idet Nedbøren vel for en Del er fordampet eller løbet bort som Overfladevand. Udbringning om Vinteren har i 1940 givet et meget lille Merudbytte i Forhold til Efteraars- og Foraarsudførsel, hvor Ajlen er nedfældet.

En Beregning af Ajlens Værdi som Gennemsnit af alle For- søg giver følgende Resultat:

	Forholdstal for Ajlens Værdi:			
	November nedf.	Februar Frost	Februar Tø	April nedf.
Rodfrugt	51	65	64	100
Byg	51	71	78	100

Udbringning af Ajle om Efteraaret har saaledes kun givet Halvdelen af den Virkning, som faas ved at udbringe Ajlen i stille og køligt Vejr om Foraaret.

Studsgaard.

Studsgaard Forsøgsstation har meget let og tør Sandjord. Forsøgene er gennemført i Runkelroer og Havre. Der foreligger Resultater fra alle 7 Aar i Runkelroer, medens Forsøgene i Havre ofte har lidt under Sommertørken, hvorfor der kun foreligger brugelige Forsøgsresultater fra 4 Aar.

Tabel 7. Forskellig Udførselstid for Ajle.

Udbytte og Merudbytte i hkg pr. ha.

Studsgaard 1935—41.

	Udbytte af Ugødet	Merudbytte						Nedbør i mm Novb.-April
		$\frac{1}{2}$ Kvælstofgødning	$\frac{1}{2}$ Ajle v. Saatid nedfældet	1 Ajle udbragt				
				v. Saatid nedfældet	i Februar paa Barfrost	i Februar p. optøet Jord	i Novbr. nedfældet	
1935.....	35.5	6.0	15.3	23.6	22.1	24.6	11.3	313
1936.....	21.2	4.2	29.7	62.2	60.9	57.1	0.7	265
1937.....	32.3	16.0	25.3	48.4	28.7	39.3	÷ 2.3	387
1938.....	37.6	23.9	22.1	37.6	33.1	33.5	10.6	227
1939.....	31.6	19.6	22.1	39.9	39.2	39.0	18.5	351
1940.....	33.3	20.3	32.2	45.1	27.5	42.2	38.2	294
1941.....	15.6	18.3	23.1	36.2	34.7	33.3	28.3	263

Runkelroer, Tørstof.

1935.....	35.5	6.0	15.3	23.6	22.1	24.6	11.3	313
1936.....	21.2	4.2	29.7	62.2	60.9	57.1	0.7	265
1937.....	32.3	16.0	25.3	48.4	28.7	39.3	÷ 2.3	387
1938.....	37.6	23.9	22.1	37.6	33.1	33.5	10.6	227
1939.....	31.6	19.6	22.1	39.9	39.2	39.0	18.5	351
1940.....	33.3	20.3	32.2	45.1	27.5	42.2	38.2	294
1941.....	15.6	18.3	23.1	36.2	34.7	33.3	28.3	263

1935—41.

Tørstof ..	29.7	15.5	24.2	41.3	35.1	38.4	15.1	
Roer	198	130	182	318	281	305	117	
Top	41	23	28	63	62	64	29	

Havre, Kærne.

1935.....	16.2	14.0	14.6	20.2	19.0	19.0	8.0	313
1937.....	8.6	13.4	12.4	22.2	15.7	16.3	1.0	387
1938.....	15.0	9.3	8.3	13.4	13.9	13.0	4.3	227
1939.....	10.7	9.4	8.7	14.3	15.4	11.3	6.3	351

1935—39.

Kærne ...	12.6	11.6	11.0	17.6	16.0	15.2	5.1	
Halm	15.5	14.4	13.1	22.4	20.4	19.5	5.2	

Den gennemsnitlige Udførselsdato og Ajlens Indhold af Kvælstof har været i:

	November	Februar	Februar	April
		Frost	Tø	
Udførselsdato	12/11	12/2	11/2	14/4
Kvælstofprocent	0.382	0.362	0.362	0.319

Resultaterne for de enkelte Aars Forsøg fremgaar af Tabel 7. Udførsel af Ajle i November har baade til Runkelroer og Byg givet en meget daarlig Virkning, medens der har været relativ god Virkning af Vinterudførselen. Udførsel i April med Nedfældning staar dog med det højeste Merudbytte i 6 af de 7 Forsøg i Runkelroer. I Havre er Resultaterne mere varierende, Apriludførselen staar højest i 2 og Februar paa Frost i 2 af de 4 Forsøg.

Beregnes Forholdstal for Ajlens Værdi med Udførsel i April = 100, fremgaar Resultatet af nedenstaaende Oversigt:

	Forholdstal for Ajlens Værdi			
	November	Februar	Februar	April
	nedf.	Frost	Tø	nedf.
Runkelroer	29	79	89	100
Havre	20	86	79	100

Ajle udbragt i November har under disse Forhold kun haft en Værdi paa 20—29 pCt. i Forhold til Ajle udbragt i April.

Tylstrup.

Tylstrup Forsøgsstation i det nordlige Jylland har meget god sandmuldet Jord med Sandunderlag. Forsøgene er gennemført i Runkelroer og Havre. Paa Grund af Tørke og uensartet Vækst er Forsøgene i Runkelroer kasseret i 1935 og 1938, ligesom Forsøgene i Havre for 1940 og 1941 blev ødelagt af Sommertørken. Der foreligger herefter Resultater fra 5 Forsøg i Roer og 5 Forsøg i Havre.

Den gennemsnitlige Udbringningsdato og Ajlens Kvælstofindhold fremgaar af følgende Oversigt:

	November	Februar	Februar	April
		Frost	Tø	
Udførselsdato	6/11	27/2	3/3	14/4
Kvælstofprocent	0.669	0.650	0.638	0.506

Tabel 8. Forskellig Udførselstid for Ajle.

Udbytte og Merudbytte i hkg pr. ha.

Tylstrup 1936—41.

	Ud- bytte af U- gødet	Merudbytte						Ned- bør i mm Novb.- April
		$\frac{1}{2}$ Kvæl- stofgød- ning	$\frac{1}{2}$ Ajle v. Saatid nedfæl- det	1 Ajle udbragt				
				v. Saatid nedfæl- det	i Februar paa Bar- frost	i Februar p. optøet Jord	i Novbr. nedfæl- det	
Runkelroer, Tørstof.								
1936.....	77.6	28.8	21.0	40.7	29.0	26.8	÷ 7.5	304
1937.....	45.6	41.0	34.7	44.6	37.4	29.6	21.9	211
1939.....	32.6	33.6	30.6	54.1	33.4	20.7	÷ 3.5	248
1940.....	51.7	33.8	20.8	34.9	51.4	58.0	45.8	180
1941.....	53.4	30.4	26.4	40.7	34.0	38.2	41.0	208
1936—41.								
Tørstof ..	52.2	33.5	26.7	43.0	37.0	34.6	19.5	
Roer	332	239	196	309	242	239	139	
Top	86	46	39	67	51	51	40	
Havre, Kærne.								
1935.....	19.3	14.4	9.8	11.0	15.7	15.8	0.2	234
1936.....	10.2	3.6	7.4	13.5	5.5	7.1	0.6	304
1937.....	14.5	12.9	10.0	15.4	14.0	8.4	2.3	211
1938.....	18.1	7.5	4.5	10.1	14.1	8.7	12.7	192
1939.....	18.4	11.3	7.7	15.6	10.9	10.5	÷ 0.5	248
1935—39.								
Kærne ...	16.1	9.9	7.9	13.1	12.0	10.1	3.1	
Halm	18.8	11.7	9.0	17.2	14.8	13.2	3.6	

Resultaterne af de enkelte Forsøg fremgaar af Tabel 8.

I Gennemsnit af samtlige Forsøg har Efteraarsanvendelse af Ajle givet et meget daarligt Resultat. Kun efter det meget tørre Efteraar 1937 har Havren givet et godt Merudbytte, ligesom Efteraarsudførselen ogsaa har klaret sig godt til Runkelroer efter de meget kolde Vintre 1940 og 1941. Det erindres, at Efteraarsudførselen ogsaa gav god Virkning ved Borris i 1939 og 1940.

En Beregning af Forholdstal for Ajlens Værdi med April sat = 100 giver i Gennemsnit for samtlige Forsøg følgende Resultat:

	November nedf.	Februar Frost	Februar Tø	April nedf.
Runkelroer	34	79	72	100
Havre	17	88	69	100

Efteraarsajlen har saaledes kun en Værdi paa 17—34 pCt. i Forhold til Ajle udført og nedfældet om Foraaret i stille og køligt Vejr.

Oversigt.

Forsøg med forskellige Udførselstider for Ajle er udført ved Lyngby, Askov, Lundgaard, Borris, Studsgaard og Tylstrup Forsøgsstationer i Aarene 1927—41. Forsøgene er gennemført i Rodfrugt, Vaarsæd og Vintersæd og omfatter Udførsel af Ajle Efteraar, Vinter og Foraar. Om Vinteren er Ajlen udført i Februar dels paa Barfrost og dels paa optøet Jord uden Nedfældning. Efteraar og Foraar er Ajlen til Rodfrugt og Vaarsæd nedfældet med Plov eller en dybtgaaende Harve.

Hovedresultatet af Forsøgene fremgaar af Tabel 9.

Ved Askov Lermark samt ved fire Stationer paa jyske Sandjorder har Ajle udbragt i April til alle Afgrøder givet det største og Udførsel om Efteraaret det mindste Merudbytte.

I Modsætning hertil har Udbringning om Vinteren paa Frost eller Tø i Forsøgene paa Lermuld ved Lyngby givet det største Merudbytte saavel til Rodfrugt, Vaarsæd og Hvede, medens der ikke har været væsentlig Forskel i Udbyttet, enten Ajlen er udført Foraar eller Efteraar.

Aarsagen til denne Forskel kan vel for en Del søges i, at Askov og de øvrige jyske Forsøgssteder har betydelig større Nedbør end Lyngby. Tages Gennemsnit for de Aar, Forsøgene er gennemført, har Nedbøren for 1. November til 1. April været:

	Nedbør	Beregnet Afstrømning
Lyngby	229 mm	76 mm
Askov.....	286 —	143 —
Borris	282 —	141 —
Studsgaard.....	300 —	150 —
Tylstrup	225 —	113 —

Det ses heraf, at Askov, Borris og Studsgaard har haft betydelig større Nedbør end Lyngby. Naar Tylstrup trods omtrent samme Nedbør dog har givet betydeligt ringere Virkning

Tabel 9. Forskellig Udførselstid for Ajle.

Udbytte og Merudbytte i hkg pr. ha.

1933—41.

	Udbytte af Ugødet	Merudbytte				
		$\frac{1}{2}$ Ajle April	1 Ajle			
			April	Febr. op- tøet Jord	Febr. Barfrost	Novem- ber
Rodfrugt, Tørstof.						
Askov						
Runkelroer ...	52.3	25.6	42.9	35.6	32.3	20.0
Lundgaard						
Kaalroer.....	41.5	22.2	33.8	29.3	27.4	22.4
Studsgaard						
Runkelroer ...	29.7	24.2	41.8	38.4	35.1	15.1
Tylstrup						
Runkelroer ...	52.2	26.7	43.0	34.6	37.0	19.5
Borris						
Kaal- og Foder- sukkerroer..	52.9	33.3	49.1	38.9	39.1	33.6
Lyngby						
Runkelroer ...	64.7	23.1	35.6	39.6	39.7	36.0
Vaarsæd, Kærne.						
Askov						
Havre.....	21.7	10.7	17.3	15.7	13.5	8.7
Lundgaard						
Havre.....	12.8	7.6	11.3	8.5	7.5	4.1
Studsgaard						
Havre.....	12.6	11.0	17.6	15.2	16.0	5.1
Tylstrup						
Havre.....	16.1	7.9	13.1	10.1	12.0	3.1
Borris						
Byg.....	23.1	12.3	17.8	15.8	15.0	12.4
Lyngby						
Byg.....	23.5	9.4	15.7	16.1	16.4	15.2
Hvede, Kærne.						Septem- ber
Askov.....	14.9	7.0	15.4	14.4	12.6	4.4
Lyngby.....	18.2	5.8	11.1	13.8	15.3	10.1

ved Efteraarsudførsel af Ajle end Lyngby, maa dette antagelig bero paa, at Gennemsviningen og dermed Udvaskningen trods

samme Nedbør har været betydeligt større ved Tylstrup end ved Lyngby.

Et Maal for hvor stor en Del af Nedbøren, der siver gennem Jorden og gaar bort i Drænrørene, har man i Undersøgelser over Vandløbenes Vandføring, hvor man bestemmer »Afstømningen« indenfor et nærmere bestemt Omraade.

Saadanne Undersøgelser, gennemført af Hedeselskabet, viser, at Afstrømningen for Jylland gennemgaaende udgør 50 pCt. af Nedbøren, for Fyn ligger den omkring 40, Sjælland 33 og Lolland-Falster og Bornholm kun ca. 25 pCt. At der er saa stor Forskel staar dels i Forbindelse med Jordbundsforholdene, og dels med at stor Nedbør giver forholdsvis stor Afstrømningsprocent.

Regnes med en Afstrømning paa 50 pCt. for Jylland og 33 pCt. for Lyngby, har Gennemsvivning af Vand i Jordens øverste Lag ved Askov, Borris og Studsgaard været dobbelt saa stor og ved Tylstrup halvanden Gang saa stor som ved Lyngby. Disse Forhold tyder paa, at Nedbørs- og Afstrømningsforhold har stor Indflydelse paa Udvaskningstabet.

I Aarene 1940 og 1941, da Jorden har været frosset gennem en lang Periode, er en væsentlig Del af Nedbøren fordampet eller flydt bort som Overfladevand. Gennemsvivningen har da været ringe og Efteraarsudførsel af Ajle har i disse Aar selv ved Borris og Tylstrup givet meget god Virkning.

En Beregning af Forholdstal for Ajlens Værdi ved de forskellige Udførselstider med April sat = 100 fremgaar af følgende Oversigt:

	Forholdstal for Ajlens Værdi.			
	November nedf.	Februar Frost	Februar Tø	April nedf.
Rodfrugt.				
Lyngby.....	102	124	123	100
Askov Lermark.....	37	67	77	100
Lundgaard	51	69	77	100
Borris	51	65	64	100
Studsgaard	29	79	89	100
Tylstrup.....	34	79	72	100
Vaarsæd.				
Lyngby	95	107	104	100
Askov Lermark.....	38	69	86	100
Lundgaard	22	49	60	100
Borris.....	51	71	78	100
Studsgaard	20	86	79	100
Tylstrup	17	88	69	100

Forholdstal for Ajlens Værdi.

	September	Februar Frost	Februar Tø	April
Vintersæd.				
Lyngby.....	90	143	127	100
Askov Lermark.....	31	84	94	100
Lundgaard	19	76	98	100

I Henhold til disse Forsøg har Udvaskningstabet ved Anvendelse af Ajle om Efteraaret været meget stort i Jylland, der sædvanlig har større Nedbør og navnlig større Afstrømning end Øerne. Paa de jyske Jorder bør Ajlen udføres sidst paa Vinteren eller lige før Saaning — medens man paa Øerne, hvor Afstrømningen er mindre, bedre kan tillade sig at udføre Ajlen om Efteraaret eller i Vintermaanederne. Det maa dog bemærkes, at ingen af de jyske Forsøgsstationer ligger i Østjylland, ligesom Lyngby er ene om at repræsentere Øerne. Den forholdsvis daarlige Virkning af Foraarsajlen ved Lyngby tyder paa, at Fordampningstabet her har været ret stort i de tørre Foraarsmaaneder.

Tages alle Forsøg i Rodfrugt og Vaarsæd under eet, har Efteraars- og Vinterudførsel staaet højest i samtlige 15 Forsøg ved Lyngby, medens Udførsel i April har staaet højest i 61 og Vinterudførselen i 13 af 77 Forsøg i Jylland.

Ved Betragtning af disse Resultater maa det stadig erindres, at Ajlen om Foraaret er nedfældet med Harve — ved Brug af Ajlenedfælder, hvorved alt Fordampningstab undgaas, vil Virkningen af Ajlen udbragt om Foraaret blive betydeligt forøget.

Vintersæd. Ved Udførsel af Ajle paa Frost og navnlig paa Frost med Snelæg løber man den Risiko, at Vintersæden kan tyndes stærkt eller helt ødelægges. Ved Askov Lermark gav Ajle paa Frost med Snelæg i 1935 og 1937 saaledes henholdsvis 7.3 og 4.9 hkg Kærne mindre pr. ha end Udførsel paa optøet Jord.

Ved Forsøgsstationerne er der fra 1941 anlagt Forsøg til Belysning af Ajlens Virkning ved Udførsel med Ajlenedfælder Efteraar og Foraars, samt uden Nedfælder om Vinteren.